

Regionfullmäktige i Region Skåne

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelsen och nämnder samt Region Skånes företag, genom utsedda revisorer respektive lekmannarevisorer.

Styrelsen och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Vi ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper, att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och revisionens reglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Granskningen har bestått av dels grundläggande granskning av styrelsen och samtliga nämnder, dels ett antal fördjupningsgranskningar.

Grunderna för att rikta anmärkning och eller avstyrka ansvarsfrihet är enligt god revisionsred i kommunal verksamhet:

- Bristande måluppfyllelse – verksamhet
- Bristande måluppfyllelse – ekonomi
- Ohörsamhet/obstruktion
- Icke lagenlig verksamhet, brottslig gärning
- Brister i styrning och intern kontroll av verksamhet
- Brister i styrning och intern kontroll av ekonomi
- Otillräcklig beredning av ärenden
- Obehörigt beslutsfattande
- Ej rättvisande redovisning

Regionstyrelsen

Årsredovisning

Årsredovisningen innehåller två separata resultat- och balansräkningar. En av dessa, benämnd blandmodellen, följer svensk lagstiftning medan den andra, som benämns fullfonderingsmodellen, följer internationellt vedertagen redovisningspraxis. Skillnaden i belopp mellan modellerna är väsentlig där blandmodellen visar ett högre resultat med 203 miljoner kronor för räkenskapsåret samt 15 402 miljoner kronor högre eget kapital.

Vi är av uppfattningen att fullfonderingsmodellen ger en mer rättvisande bild av resultat och ställning och har därför sedan tidigare år accepterat en sådan redovisning så länge även en redovisning enligt blandmodellen görs parallellt. Blandmodellen är fortsatt den som enligt lag är tillämplig när det gäller att beräkna balanskravsresultatet.

Ekonomisk styrning, finansiella mål

***Resultatmål:** Region Skånes resultat ska över en rullande femårsperiod, uppgå till minst två procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunal-ekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.*

Resultatet ska också årligen uppfylla det lagstadgade balanskravet.

Region Skånes resultat 2023 uppgick till -4 035 miljoner kronor, vilket motsvarar -7,8 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunal-ekonomisk utjämning och generella statliga bidrag. Det kortsiktiga resultatmålet och det lagstadgade balanskravet uppfylldes därmed inte. Resultatnivån för 2023 innebär att resultatmålet inte uppfylls för 5-årsperioden 2019-2023.

Efter ianspråktagande av 1 015 miljoner kronor från resultatutjämningsreserven (RUR) uppgår balanskravsresultatet 2023 till -2 867 miljoner kronor. Region Skåne åberopar synnerliga skäl att inte återställa underskottet för 2023 inom tre år.

Med beaktande av att ingående återställningskrav saknas, att RUR upplöses och att synnerliga skäl åberopas, finns inget återställningskrav kvar vid utgången av 2023.

***Finansieringsmål:** Investeringar ska så långt möjligt finansieras med egna medel. Upplåning kan användas för att delfinansiera större investeringsprojekt.*

Summan av årsresultat och avskrivningar understiger investeringsnivån på 4,7 miljarder kronor. Målet uppnås ej år 2023.

***Skuldsättningsmål:** Region Skånes externa räntebärande nettolåneskuld får högst uppgå till 25 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunal-ekonomisk utjämning och generella statliga bidrag.*

Region Skånes externa nettolåneskuld uppgår till 17 procent av de samlade intäkterna från skatt, kommunalekonomisk utjämning och generella statliga bidrag, vilket innebär att skuldsättningsmålet uppnås 2023.

Verksamhetsstyrning, verksamhetsmål

För att uppnå god ekonomisk hushållning och visionen ”Framtidstro och livskvalitet” behöver de fem övergripande målen som Region Skåne har beslutat om uppnås.

Styrelsen har ett ansvar för att Region Skåne uppfyller kommunallagens krav på en god ekonomisk hushållning.

I årsredovisningen framkommer följande:

Mål	Måluppfyllelse
Bättre liv och hälsa för fler	delvis uppfyllt
Tillgänglighet och kvalitet	delvis uppfyllt
Hållbar utveckling i hela Skåne	delvis uppfyllt
Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet	delvis uppfyllt
Långsiktigt stark ekonomi	ej uppfyllt
Samlad bedömning	delvis uppfyllt

I årsredovisningen framkommer vidare att det behövs fortsatt vidareutveckling och förbättring för att Region Skåne ska anses ha en god ekonomisk hushållning. Revisorerna delar denna bedömning.

Revisorerna har under året genomfört ett antal fördjupade granskningar inom regionstyrelsens ansvarsområde bland annat **granskning av ekonomiska förutsättningar i hälso- och sjukvården**. Vi bedömer att regionstyrelsens budgetförslag inte fullt ut beaktar faktorer som är viktiga för hälso- och sjukvårdens framtida utveckling, såsom patientfokus och omställning till nära vård.

Vi konstaterar att den av fullmäktige beslutade budgeten inför 2024 – *Verksamhetsplan och budget 2024 med plan för 2025–2026* – innebär förändrade ekonomiska förutsättningar för hälso- och sjukvården jämfört med vad som behandlats i planeringsdirektiv och yttranden. Grunden för denna uppräkningsbeskrivning beskrivs i verksamhetsplanen. Däremot har sjukhusstyrelserna inte behandlat någon analys av vad de nya ekonomiska förutsättningarna innebär. Vi bedömer dock utifrån uppgifter från sjukhusledningarna att det finns fortsatta ekonomiska utmaningar med att genomföra verksamheten inom de tilldelade ekonomiska ramarna.

De ökade resurserna till hälso- och sjukvården ingår i budgeten där kostnaderna överstiger intäkterna, alltså en underbalanserad budget. Underbalanseringen uppgår till cirka 4 miljarder kronor. Lagstiftningen anger att synnerliga skäl kan åberopas för att besluta om en underbalanserad budget. Vi bedömer att beslutsunderlaget till fullmäktige saknar en analys av om det föreligger synnerliga skäl i enlighet med gällande regelverk. Beslutsunderlaget saknar även en beskrivning av beslutets påverkan på god

ekonomisk hushållning på längre sikt, med utgångspunkt i Region Skånes riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Vår sammantagna bedömning är att regionstyrelsen delvis säkerställt att den fullmäktige beslutade budgeten avseende hälso- och sjukvården för 2024 haft en tillräcklig beredning inför beslut.

Intern kontroll

Vi har granskat den interna kontrollen inom regionstyrelsen. Genomförda fördjupade granskningar visar på behov av att stärka den interna kontrollen. I **granskningen av delegerade beslut** framkommer flera brister. Det finns behov av en samlad översyn för att förtydliga hur reglemente, delegationsordning, styrdokument och beslutsordning utgör *en helhet* i Region Skånes reglering av beslutsfattande och för att belysa hur beslutskedjan hänger samman. Vi bedömer sammantaget den interna kontrollen som inte tillräcklig.

Uppsiktsplikt

Uppsikten över nämnder och styrelser bedöms inte ha varit helt tillräcklig. Regionstyrelsen har ett ansvar för att Region Skånes olika verksamheter bedrivs effektivt och efter fastställda mål. Resultatet för den samlade hälso- och sjukvården uppgår till -3 889 miljoner kronor. Underskottet inom hälso- och sjukvården visar att vidtagna åtgärder för att förbättra ekonomin inte har varit tillräckliga. Vi noterar också att flera av de verksamhetsmässiga målen, bland annat avseende tillgängligheten till hälso- och sjukvård, inte uppnås.

Samlad bedömning

Vi bedömer att Region Skånes ekonomiska situation sammantaget inte är förenlig med den långsiktigt starka ekonomi som fullmäktige har beslutat om. Region Skåne har i år, liksom tidigare år, redovisat resultat som inte uppfyller målet med god ekonomisk hushållning, vilket vi framfört upprepad kritik mot.

Vi ser mycket allvarligt på Region Skånes ekonomiska situation. Flera av revisionens genomförda granskningar visar på förbättringsområden inom verksamhetsstyrning och intern kontroll. Mot bakgrund av detta riktar vi även i år kritik mot regionstyrelsen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att regionstyrelsen samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Hälso- och sjukvården

Under året har fördjupade granskningar genomförts inom området, bland annat:

- Tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri
- Tillgänglighet - icke akut vård
- Tillgänglighet inom cancervård

Utifrån granskningen av **tillgänglighet inom barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri** görs bedömningen att Region Skånes arbete för att öka tillgängligheten endast till viss del är ändamålsenligt. Det har noterats att åtgärder från ansvariga politiska organ, det vill säga psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden och primärvårdsnämnden, har vidtagits för att öka tillgängligheten. Däremot når inte Region Skåne målen vad gäller tillgänglighet i hela vårdkedjan, varken inom barn- och ungdomspsykiatri (Bup) eller vuxenpsykiatri. Utifrån iakttagelser under granskningens gång bedöms därför vidtagna åtgärder inte vara tillräckliga för att öka tillgängligheten och säkerställa en tillgänglig vård till alla invånare med psykisk ohälsa i Skåne.

Utifrån granskningen av **Tillgänglighet - icke akut vård** görs bedömningen att styrningen för att tillgodose vårdbehovet inte är ändamålsenlig. Tillgängligheten till operation för patienter med icke akuta behov är anmärkningsvärt låg. Styrelser och nämnder har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att skapa en tillfredsställande tillgänglighet, varken på kort eller lång sikt.

Utifrån granskningen av **Tillgänglighet inom cancervård** görs bedömningen att Region Skånes arbete med tillgängligheten inom cancervården totalt sett inte är ändamålsenligt och att skyndsamma åtgärder krävs för att säkerställa att patienter har tillgång till god och jämlik vård. De största hindren utgörs av kapacitetsbrist inom specifika vårdprocesser, vilket i hög grad tillskrivs kompetensförsörjningsproblem inom kritiska verksamheter i både utrednings- och behandlingsfasen. De beskrivna bristerna var i hög grad rådande redan vid granskningen som gjordes 2019 och har i vissa delar förvärrats. Denna problematik har varit rådande under flera år. Det krävs därför krafttag inom cancervården i Region Skåne för att identifiera åtgärder och genomföra dem omgående.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Verksamhet

Resultatet av nämndens uppdrag kopplat till den samlade hälso- och sjukvården i Region Skåne, har inte medfört att målen uppnås, till exempel vad avser tillgängligheten och vårdgarantin.

Ekonomi

Hälso- och sjukvårdsnämnden har redovisat ett överskott om 28 miljoner kronor.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms sammanfattningsvis som inte helt tillräcklig.

Samlad bedömning

Hälso- och sjukvårdsnämnden bedöms ha bedrivit verksamheten på ett inte helt ändamålsenligt sätt då resultatet av nämndens uppdrag kopplat till den samlade hälso- och sjukvården i Region Skåne inte har medfört att målen uppnås, till exempel vad avser tillgängligheten. Den interna kontrollen är inte helt tillräcklig. Mot bakgrund av detta, riktar vi även i år kritik mot hälso- och sjukvårdsnämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att hälso- och sjukvårdsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ystad, Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, Kristianstad och Hässleholm**Verksamhet**

Sjukhusstyrelsernas uppföljningar visar på en fortsatt svag måluppfyllelse där huvuddelen av målen inte har uppnåtts eller bara delvis uppnåtts.

Ekonomi

Sjukhusstyrelserna redovisar resultat som avviker negativt mot budget, sammantaget -3 466 miljoner kronor.

Vi konstaterar att av sjukhusstyrelserna vidtagna åtgärder för att nå en budget i balans har varit otillräckliga.

Intern kontroll

Utifrån grundläggande granskningar bedöms sjukhusstyrelserna Hässleholm, Kristianstad och Trelleborgs interna kontroll som tillräcklig.

Utifrån grundläggande och fördjupade granskningar bedöms sjukhusstyrelserna Sus, Ystad, Landskrona, Helsingborg och Ängelholms interna kontroll som inte helt tillräcklig.

Samlad bedömning

Vår bedömning av sjukhusstyrelserna är att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom sjukhusstyrelserna Hässleholm, Kristianstad och Trelleborg. Beträffande sjukhusstyrelserna Sus, Ystad, Landskrona, Helsingborg och Ängelholm bedöms den interna kontrollen som inte helt tillräcklig. Måluppfyllelsen inom samtliga sjukhusstyrelser har varit fortsatt svag där

huvuddelen av målen inte har uppnåtts eller bara delvis uppnåtts. Vidare har sjukhusstyrelserna under året bedrivit verksamheterna, utifrån en ekonomisk synpunkt, på ett inte helt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att de ekonomiska underskotten och bristerna i den verksamhetsmässiga styrningen är betydande. Mot bakgrund av detta riktar vi även i år kritik mot sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ystad, Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, Kristianstad och Hässleholm.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att sjukhusstyrelserna Sus, Trelleborg, Ystad, Landskrona, Helsingborg, Ängelholm, Kristianstad och Hässleholm samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden

Vår granskning av psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig. Mot bakgrund av att vissa mål inom tillgängligheten inte uppnås samt att verksamheten har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt riktar vi även i år kritik mot psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Primärvårdsnämnden

Vår granskning av primärvårdsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är inte helt tillräcklig. Mot bakgrund av detta riktar vi kritik mot primärvårdsnämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att primärvårdsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Nämnden för operativ regiongemensam verksamhet

Vår granskning av nämnden för operativ regiongemensam verksamhet visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte

helt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är inte helt tillräcklig. Mot bakgrund av detta riktar vi kritik mot nämnden för operativ regiongemensam verksamhet.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att nämnden för operativ regiongemensam verksamhet samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Regional utveckling, kollektivtrafik och kultur

Regionala utvecklingsnämnden

Vår granskning av regionala utvecklingsnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att regionala utvecklingsnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Kollektivtrafiknämnden

Vår granskning av kollektivtrafiknämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Nämnden har bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är inte tillräcklig. Mot bakgrund av detta riktar vi kritik mot kollektivtrafiknämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att kollektivtrafiknämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Kulturnämnden

Vår granskning av kulturnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att kulturnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Övriga nämnder

Fastighets- och servicenämnden

Vår granskning av fastighets- och servicenämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Vår bedömning är att den interna kontrollen inte har varit helt tillräcklig. Mot bakgrund av detta riktar vi kritik mot fastighets- och servicenämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker, trots kritik, att fastighets- och servicenämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Personalnämnden

Vår granskning av personalnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett inte helt ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll bedöms som tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att personalnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Patientnämnden

Vår granskning av patientnämnden visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att patientnämnden samt dess enskilda förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Gemensam nämnd för fastighets- och arbetsplatsanknutna tjänster

Vår granskning av gemensam nämnd för fastighets- och arbetsplatsanknutna tjänster, som gjorts tillsammans med revisionen i Kristianstad kommun, visar att uppdrag och verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Vidare har nämnden under året bedrivit sin verksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att gemensam nämnd för fastighets- och arbetsplatsanknutna tjänster samt dess enskilda ledamöter beviljas ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.

Godkännande av årsredovisning

På vårt uppdrag har KPMG AB utfört revision och granskning av årsredovisning enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2023-01-01 - 2023-12-31 och gör följande bedömning.

”Enligt vår bedömning har, *med reservation för redovisningen av pensionsavsättningar*, årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av regionens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året. En förvaltningsberättelse har upprättats. Sammanställda räkenskaper har upprättats.”

KPMG AB gör vidare följande bedömning avseende åberopande av synnerliga skäl i årsredovisningen.

”Vi bedömer att de synnerliga skäl som åberopas i årsredovisningen, för att inte reglera det negativa balanskravsresultatet, givet den nuvarande situationen, är rimligt motiverade och beaktar kravet om god ekonomisk hushållning.”

Revisorskollegiet har sedan ett antal år accepterat redovisning enligt fullfonderingsmodellen förutsatt att även blandmodellen redovisas då fullfonderingsmodellen enligt internationellt erkänd god redovisningssed ger en mer rättvisande bild av resultat och ställning.

Vi tillstyrker att regionfullmäktige godkänner årsredovisningen.

Österslöv den 4 april 2024

Region Skånes revisorer

Peter J Olsson

Yvonne Augustin

Kristina Bendz

Eskil Engström

Gustavo Garcia

Conny Johansson

Per-Ingvar Johnsson

Ingrid Lennerwald

Kerstin Lingebrant Vinka

Louise Rehn Winsborg

Niklas Sjöberg

Orvar Turegård

Inger Åbonde